

ŞEKER SEKTÖRÜ'NDE KOOPERATİFLER VE ÖNEMİ

ANKARA, 25-26 OCAK 2019

Stratejik Ürün Şeker

Bir dönem " **BEYAZ ALTIN** " olarak ta tanımlanan şekerin ve hammaddesi pancarın önemini vurgulayan sözler tarihte yerini almıştır.

Napolyon anılarında "**Avrupa'nın siyasal kaderi bir fıçı şeker çevresinde dönmeye başlamıştı.**" demiştir.

Şeker pancarının sıradan bir tarım ürünü olmadığını, etki alanı, etki katsayısı ve oluşturduğu sinerjinin birçok tarımsal sanayi ürünüyle kıyaslanamayacak kadar büyük olduğunu bilen Bilim çevreleri şekerpancarını "**Olmasaydı icadı gereken bir bitki**" olarak tanımlamışlardır.

Stratejik Ürün Şeker

İki Dünya Savaşı yaşamış dünyamızda, 1950'li yıllar savaşların yaralarını sarmak ve insanların yararına bir sistem kurmak için büyük çabaların sarf edildiği dönemlerdir. Dönemin yöneticileri, I. ve II. Dünya Savaşlarından kendilerine önemli dersler çıkarmıştır.

Bunların ilki;

- En zor zamanlarda ülkelerin şekere duyduğu ihtiyaç,
- ikincisi ise bu temel gıda maddesinin fiyatının altın gibi, hatta altından da çok değer kazandığıdır.

Bu nedenle Cumhuriyetimizin ilk yıllarında sanayileşme hedefimizin merkezine üç beyazlar, yani şeker, un ve pamuk yerleşmiştir. Bu üç ürün varsa en zor koşullarda nüfusunuzu yaşatmanız, gıdasını ve giyimini sağlamanız mümkün olmaktadır.

Stratejik Ürün Şeker

Savaş esnasında özellikle şekerin stratejik yönü daha çok açığa çıkmaktadır. 1913 yılında okkası 3 kuruş olan ŞEKERİN 1918 yılında 195 kuruşa çıktığı; hatta Savaş yılları karaborsa koşullarında okkasının 4 Liraya kadar satıldığı bilinmektedir.

3 kuruş ve 195 kuruş arasındaki fark **tam 65 kattır**; karaborsa koşullarındaki artış ise **1133 katı** bulmaktadır.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında tarımsal ve hayvansal gıdalarda genel olarak önemli bir artış gözlenmektedir. Ancak hiçbirisi şekerdeki artışın yanına bile yaklaşamamaktadır. Savaş sırasında buğday ithalatı yapılamadığından, stoklar azalmış, düşen üretimle birlikte ülkenin tamamında ekmek sıkıntısı çekilmeye başlanmıştır.

İstanbul'da zaman geçtikçe gramajı da azalan ekmek, 1916 yılında kişi başına 250, 1917 yılında 150 dirheme kadar düşmüştür. Ekmek bu kadar temel bir gıda maddesi olmakla birlikte **fiyat artışı ve fiyat dalgalanma oranı şeker ile karşılaştırılamayacak oranda düşüktür.**

Stratejik Ürün Şeker

Ülkelerin Birinci Dünya Savaşından sonra neden üç beyazlar üzerinde durduğu açıktır. Savaş koşullarında üretim daralmakta, ithalat olanakları sınırlanmakta, nüfusu besleme problemi baş göstermekte, bu koşullar altında da başta şeker ve ekmek olmak üzere temel gıda maddelerinin fiyatlarında fahiş artışlar söz konusu olmaktadır.

Cumhuriyetin ilanından hemen önce 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresi'nde de özellikle üç beyazlar vurgusu ön plana çıkmış, Kongre sonunda alınan kararların 16. maddesinde şeker ve pancar üretiminin gerekliliği konusu; **"Memleketimizde pancar yetiştirerek, şeker fabrikaları tesis ve ziraatta münavebe usulünün tevsii ve bu suretle hayvanatımızın ve hububatımızın ıslah ve çoğaltılması zaruridir"** şeklinde karara bağlanmıştır.

Pancar Kooperatiflerinin Kuruluşu

Cumhuriyetin ilk yıllarında tamamen özel girişimcilerin önceliğinde ilk olarak 1926 yılında Alpulu ve Uşak, 1933 yılında Eskişehir ve 1934 yılında Turhal Şeker Fabrikası Kurulmuştur. O dönem tüm dünyada yaşanan ekonomik kriz nedeniyle sanayicinin ve çiftçilerin mali güçlerinin yetersiz olması nedeniyle şeker fabrikaları 1935 yılında ile birer KİT haline getirilmiştir.

Daha öncede ifade ettiğimiz gibi 1951 Türkiye Şeker Sanayi'nin genişletilmesi konusunda kararın alındığı ve pancar ekicilerinin kooperatifler halinde teşkilatlanmaya başladığı yıldır.

Fabrikaların kurulması için gerekli sermayenin oluşumu için çiftçi potansiyelinden de yararlanılması fikri de bu dönemde oluşmuştur.

Böylece ilk olarak **Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi** kurulmuştur.

Pancar Kooperatiflerinin Kuruluşu

Şeker Sanayi açısından atılım yılları olarak kabul edilen 1951 yılında fabrikaların sayılarının arttırılmasına karar verilirken, hareket noktası olarak çiftçilerin bu fabrikaların sahibi olabilmeleri fikri esas alınmıştır.

Bu amaçla 1953-1956 yıllarında 11 yeni şeker fabrikasına hepsinin özel anonim şirket olarak kurulmasına teşebbüs edilmişse de, pancar üreticilerin o günkü ekonomik durumları buna müsaade etmemiş, ancak **Adapazarı, Amasya, Kayseri, Konya ve Kütahya Şeker Fabrikalarının sermayelerine mevcut kooperatifler iştirak ederek, anonim şirket olarak kurulmaları gerçekleştirilmiştir.**

1992 yılına gelindiğinde T.Ş.F.A.Ş. Tarafından yönetilen Fabrikalar özerkleştirilerek kendi yönetim kurullarınca yönetilir hale getirilmiş ve özerkleştirilmiştir.

Çoğunluk hisseleri kooperatiflerimizde olmayan Adapazarı ve Kütahya ise Bağlı Ortaklık şeklinde yönetilmişler, daha sonra özelleştirilmişlerdir.

Pankobirlik'in Kuruluşu

1969 yılında, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile birlikte,

1951-1969 yılları arasında kurulan 19 Pancar Ekicileri Kooperatifi ile T.Ş.F.A.Ş. bir araya gelerek çalışmalara başlamış, **Alman Raiffeisen Modeli esas alınarak 1972 yılında PANKOBİRLİK kurulmuştur.**

1980-2000 yılları arasında kurulan 12 Pancar Kooperatifi ile PANKOBİRLİK'e bağlı kooperatif sayısı 31 olmuştur.

Pankobirlik'in Kuruluşu

PANKOBİRLİK günümüzde sadece ülkemizde değil tüm dünyada model olarak alınan yönetim yapısı ve iştirakleri vasıtasıyla gerçekleştirdiği yatırımlarla sanayi kuruluşları arasında da ilk 50 kuruluş arasında yer almaktadır.

PANKOBİRLİK, yönetim şekli ve yapılanması yanında bünyesinde ortaklarının ürünlerini değerlendirmeye yönelik gerçekleştirdiği yatırımlarla ve iştirakleriyle ülkemiz kooperatifçiliği adına örnek bir modeldir.

AB üyesi ülkelerindeki benzerlerine yakın yönetim ve örgütlenmede biçimine sahip Konya Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin şeker fabrikalarında, modernizasyon ve otomasyon yatırımları ile çeşitlendirme çalışmaları sonucunda bu gün Türkiye'nin en önemli sanayi kuruluşları arasına girmiştir.

Pankobirlik

PANKOBİRLİK'i kısaca özetleyecek olursak;

- Ülkemizin 64 ilinde,
- 13.750 yerleşim biriminde pancar üretimi yapan,
- Yaklaşık 1,414,000 ortağıyla,
- 31 pancar kooperatifi 320 şubesiyle,
- 7 kooperatif şeker fabrikası ve
- 50'nin üzerinde iştirakiyle,

Devletten bugüne kadar herhangi bir destek almadan, tamamen ortaklarının kendi imkânlarıyla oluşturduğu sermayeleri ile ortaklarının tarımsal faaliyetlerinde kullandıkları her türlü girdinin teminini, dağıtımını, denetimini ve koordinasyonunu yapan Pancar Kooperatiflerinin üst örgütü ve temsilcisi Genel Müdürlüğü'dür.

Pankobirlik'in Ekonomiye Katkıları

Ülkemiz kooperatifçiliğinde örnek bir model olan PANKOBİRLİK; Demokratik yapısı, hedeflerini gerçekleştirme yönünde gösterdiği azim ve kararlılık, faaliyetlerinin gerek tarımsal ve gerekse ekonomik açıdan ortaya koyduğu sonuçlarla, kooperatifçiliğin nasıl yapılması gerektiği konusunda referans olarak gösterilmektedir.

PANKOBİRLİK; Şeker pancarı tarımı ve diğer üretim faaliyetlerinde Türk çiftçisinin modern tarım teknik ve teknolojilerini kullanmasını destekleyen, nitelikli tohum, gübre, ilaç gibi girdilerle verimliliğin artması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir. Ülkemizde sözleşmeli tarım uygulamasının ilk, en yaygın ve en başarılı uygulama alanını oluşturan Pankobirlik, bu işlevlerinin yanı sıra artık modern dünyadaki benzerleri gibi sanayici olarak da ekonomik sistemde yerini almıştır.

Pankobirlik'in Ekonomiye Katkıları

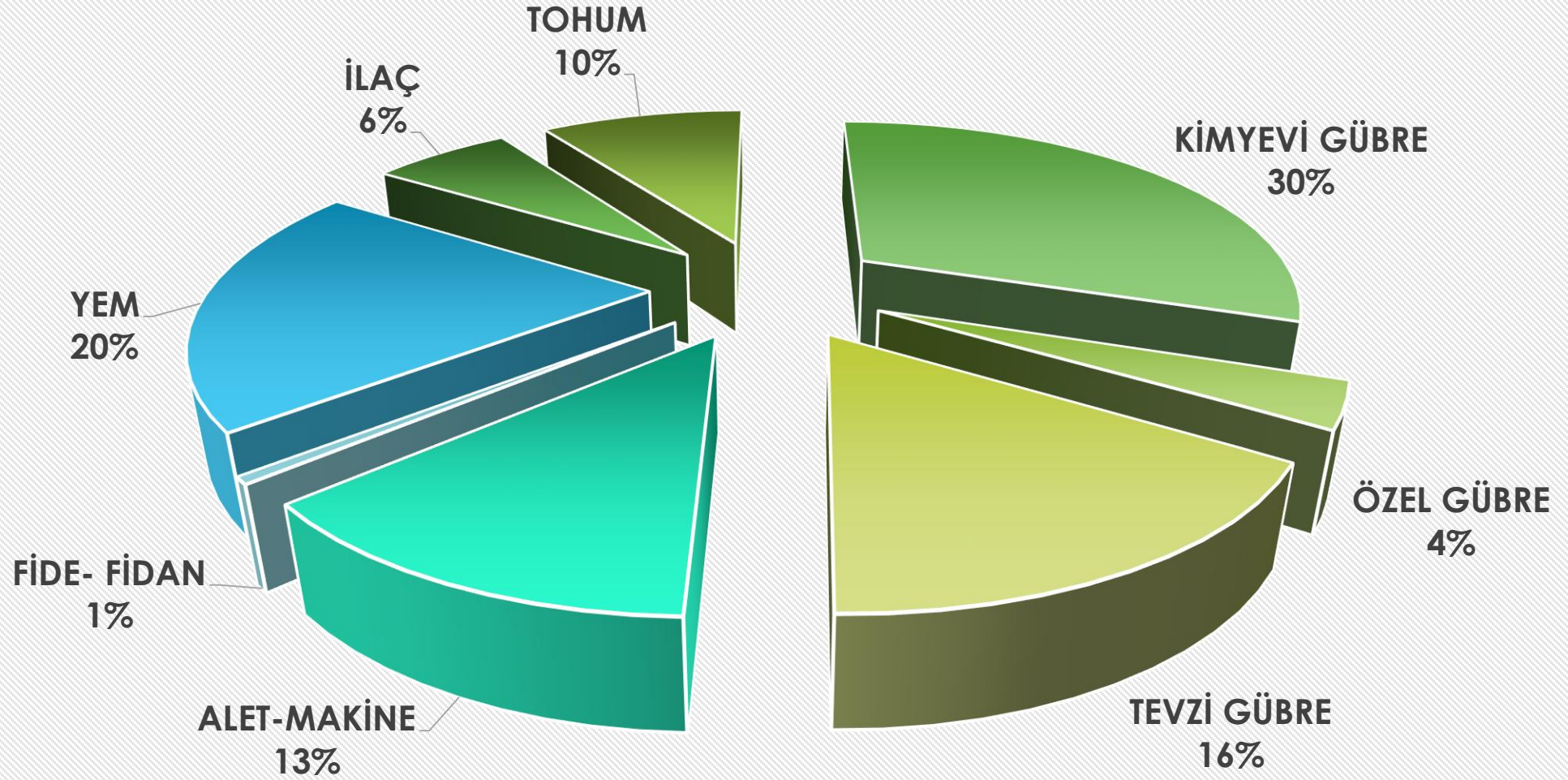

Türk tarımında öncülük misyonunu sürdüren Pancar üreticileri, kooperatifçiliğin bu klasik işlevlerinin yanı sıra gelişmiş ülkelerdeki benzerleri gibi artık sadece pancar tarımı yapmamaktadır. Ürünlerini mamul madde haline getirecek yatırımları da gerçekleştirip, katma değer yaratmak, artan refahtan daha fazla pay almak, ihracat yapmak, istihdama katkıda bulunmak istemektedir.

Pancar Kooperatifleri ve üst kuruluşu Pankobirlik; Ülke Şeker Sanayi ve ortağı olan pancar çiftçilerinin ülkenin değişen ve gelişen ekonomik ve sosyal şartları gereği, dışa bağımlı olmadan ihtiyaçlarını karşılaması prensibi dahilinde kendi içerisinde bir entegrasyon sağlamıştır. Bu amaçla ortaklarının ürünlerinin değerlendirilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yeni yatırımlar gerçekleştirmiş veya kurulmuş tesislere ortak olunması yönünde çalışmalar yapmıştır.

Pankobirlik'in Ticari Faaliyetleri

2/7/2019

DÜNYA ŞEKER SEKTÖRÜ YAPILANMALARINDA KOOPERATİFLERİN YERİ

Dünya Şeker Sektörü Yapılanmalarında Kooperatiflerin Yeri

Dünya'da şeker sektöründe özellikle de pancardan şeker üreten ülkelerde benimsenen modelleri ve hayata geçirilen uygulamaları incelediğimizde mevcut örneklerin aynı zamanda PANKOBİRLİK'inde model önerisi olarak ortaya koyduğu pancar kooperatiflerinin ağırlıklı hissedarı olduğu bir yapının uygulandığı görülecektir.

Çünkü gelişmiş ülkeler öncelikle hammadde üretimi ile sanayinin bir eşgüdüm içerisinde şeker üretiminin sağlanabileceği gerçeğini yaşadığı tecrübelerle anlamışlar, bu gerçekten yola çıkarak yapılanmalarını gerçekleştirmişlerdir.

Bu anlamda yeni bir arayışa gerek olmadan ve söz konusu ülkelerin yaşadığı olumsuz tecrübeleri yaşamadan sektöre yeni bir yön vermek ülkemizin ve sektörün yararına olacaktır.

AB Ülkeleri Şeker Sektörü

ABD ile birlikte ülkemizle aynı iklim kuşağındaki AB ülkelerinde şeker pancarı tarımı ve şeker üretiminde lider konumda olan Fransa, Almanya, Polonya, Hollanda ve Avusturya gibi ülkeler AB 28 içerisinde kooperatifler toplam şeker üretiminde yaklaşık %75 paya sahiptirler. ABD 'de ise bu oran %100 dür.

- Fransa'da kooperatif fabrikalarının sektördeki payı **% 80,6,**
- Almanya'da kooperatif fabrikalarının sektördeki payı **% 78,2,**
- Hollanda da kooperatif fabrikalarının sektördeki payı **%100,0,**
- Polonya'da kamu+kooperatif fabrikalarının sektördeki payı **% 74,0.**
- Avusturya'da kooperatif fabrikalarının sektördeki payı **% 71,7 dir.**

AB Şeker Sektörü – 2017 Sonrası

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

AB Şeker Sektöründe 1 Ekim 2017'de ne oldu?

- Şeker & izoglukoz (HFS) kotaları kaldırıldı,
- Minimum pancar alım fiyatları kaldırıldı,
- Gümrük tarifeleri ve tercihli erişim düzenlemeleri muhafaza edildi.

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

AB'nin kotaları kaldırması kararı sonrasında 2016 - 2025 yılları beklentileri;

- Şeker üreticileri üretimde kota olmaksızın, üretim kapasitelerini optimize edebileceği ve şeker üretim birim maliyetlerini düşürebileceği,
- Bu durumun dünya ile rekabeti artıracağından tedarikçilerin artık sınırlandırılmayacak olan dünya pazarında şeker satmasına izin verileceği,
- Şeker üretiminin %5 artışla 17,7 milyon tona çıkacağı,
- İzoglukoz(HFCS) üretiminin 3 kat artarak 700.000 ton'dan 2,3 milyon tona ulaşacağı,
- İthalatın 3,0-3,5 milyon ton dan 1,8 milyon tona düşeceği,
- İhracatın ise 1,3 milyon tondan 2,5 milyon tona çıkacağı
- AB şeker fiyatlarının dünya piyasa fiyatına kıyasla artacağı ancak dünya piyasasına daha uyumlu hale geleceği beklenmiştir.

http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/medium-term-outlook/index_en.htm

7.02.2019

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

Kotaların kaldırılması sonrası NBŞ üretimindeki durum ise şu şekilde tahmin edilmiştir;

NBŞ üreticileri sektörleri hakkındaki genişleme potansiyelinin belirsizliği nedeniyle değerlendirme yapmalarının çok zor olduğunu belirtmekle birlikte, İzoglikoz(HFCS) üretiminin artmasında **mısır hammadde fiyatı, AB şeker fiyatı ve HFCS üretimi için yeni tesis maliyetleri gibi 3 ana faktörün önemli ve belirleyici olacağı** ifade edilmektedir.

Buna karşın pancar çiftçisinin ise daha fazla üretim yapmak için yatırım yapmaksızın **kampanya dönemini uzatmasının** yeterli olacağı vurgulanmaktadır.

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

Beklentiler böyle iken, yaşananlar şunlar olmuştur;

2017/18 döneminde şeker fiyatları rakip ürünlere göre oldukça yüksek olması ile beraber kotanın kaldırılmasıyla ekim alanlarının %20 artması ve iyi hava koşulları nedeniyle üretim ve verimde önemli artmalar yaşanmıştır. Sonuç olarak 2017/18 de şeker üretiminde büyük artış olmuş, dünya şeker üretiminde de yaşanan artış ve stok fazlası fiyatları uzun bir süre düşürmüştü ve devamlı aşağı yönlü baskılamıştır.

Beklentilerin aksine İzoglukoz(HFCS) üretimi 720 bin tondan 600 bin tona gerilemiştir.

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

Pancar üreticileri açısından etkileri ise şunlar olmuştur;

- Üreticiye ödenen pancar alım fiyatları düşmüştür. 2017/18 dönemindeki fiyatlar bir önceki döneme göre azalmıştır. Fiyatlar 2018/19 yılında daha da düşeceği beklenmektedir.
- Girdi kullanımına getirilen kısıtlamalar üreticiyi olumsuz etkilemektedir. Örneğin pestisit ve herbisit kullanımına AB Komisyonunca kademeli getirilen yasaklar nedeniyle verimin düşeceği ve çiftçinin pancar üretiminden uzaklaşacağı beklenmektedir.
- Pancar üreticileri düşük şeker fiyatlarından ve ödenen minimum fiyatlardan dolayı alternatif ürünlere yönelme eğilimindedir.

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

AB Şeker Sektörü 2019 ve sonrasında neler bekliyor?

- Pancar üretiminin düşük fiyat nedeniyle geliri 1,8 milyar dolar azalan çiftçi pancar tarımından uzaklaşacak, AB şeker üretimi 2019 yılından itibaren azalacaktır.
- Girdi kullanımı (pestisit/herbisit) konusunda alınan kademeli yasaklamalar ve bazı ülkelerin üreticilerine verdikleri özel destekler haksız rekabet oluşturmakta ve AB içinde tartışmalara neden olmaktadır.
- AB dışında yeni pazarlar açacaklarına ve fazla üretilen şekeri ihraç edeceklerine güvenerek kotayı kaldıran yetkililer büyük bir sorunla karşı karşıya kaldıklarını ve kotaların kaldırılması konusunu tekrar tartışmakta yarar olduğunu ifade etmektedirler.

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

- Üretim fazlası şekerin oluşturduğu sorunlar nedeniyle Fransa (Tereos ve Cristal Union) ve Hollanda (Cosun), ekim alanlarını 2019 yılından sonra % 5 -15 oranında azaltacağını açıklamışlardır. Kooperatif şirketlerinin bu kararı memnuniyetle karşılanmıştır.
- Aşırı üretim fazla kapasite anlamına gelmektedir. Bu durum kıyasıya rekabet içerisinde olan bazı şirketler için de aynı zamanda bir son anlamına geleceği beklenmektedir.
- Uluslararası Avrupa Pancar Üreticileri Konfederasyonu (CIBE) Genel Sekreteri Elisabeth Lacoste da kotaların kalkması nedeniyle Avrupalı çiftçilerin ciddi maddi zarara uğradığını belirterek **"Çiftçi bir kere şeker pancarı üretiminden vazgeçerse geriye dönüşü olmaz. Dolayısıyla pancar üretimi düşer, fabrikalar kapanır, şeker fiyatları yükselir"** demiştir. Lacoste AB'de kotaların kalkması sonrasında yeni formüle ihtiyaç olduğunu belirtmiş, aksi durumda şekerpancarı istenmeyen ürün haline gelecektir" uyarısında bulunmuştur.

AB Şeker Sektörü - 2017 Sonrası

Sonuç olarak ; Avrupalı çiftçiler ve fabrika yöneticileri kotaların kalkması sonrasında ki beş yılda pancar üretiminin azalacağını altını çizmektedirler.

Ülkemizde ise Nişasta Bazlı Şeker üreticileri başta olmak üzere bazı kesimler kotaların kalkması gerektiğini sık sık dile getirmekte ve bu konuda faaliyette bulunmaktadırlar. Ancak AB bunun sonuçlarını bir yıl gibi kısa bir sürede acı şekilde yaşamıştır. Bu durumu telafi etmeye çalışmakta ve çıkış yolu aramaktadır. Türkiye'nin de bu acı deneyimden gerekli dersleri çıkarması önemlidir.

Bu da göstermektedir ki kota uygulaması ve sektörün etkin denetimi hem üreticinin, hem sanayicinin dolayısıyla şeker sektörünün teminatıdır.

Sektörün Geleceği Hakkındaki Görüşlerimiz

şirketlerin şeker fabrikalarının bölgesi dışından da pancar teminini mümkün kılan hüküm, pancar çiftçisinin bölgesel pazar güvencesini ortadan kaldırarak hem üreticiyi hem de pancar üretimini olumsuz etkileyecek, başka bölgelerin üretim desenini ve münavebe disiplini bozulacaktır. Bu durumda toprak ve yeraltı kaynakları hızla tükenecek, pancar üretiminde hastalık ve zararlılar baş gösterecek ve bu bölgelerde orta ve uzun vadede pancar tarımı yapılamaz hale gelecektir.

İçerisinde bulunduğumuz pazarlama yılında küspe konusunda birçok spekülasyon yaşanmıştır. Bazı bölgelerde küspe sıkıntısı çekilirken, bazı bölgelerimizde küspe bolluğu oluşmuştur. Bu durum işlenen pancar miktarı ile doğru orantılı olmakla birlikte, küspe bolluğu yaşanan bölgelerdeki fabrikaların şeker üretimlerinin ve satışlarının titizlikle takip edilmesi gerektiğini de bize göstermektedir.

Sektörün Geleceği Hakkındaki Görüşlerimiz

Son birkaç yıldır şeker fiyatları ayaklar altındadır ve adeta kanayan yara haline gelmiştir. Ciddi kur farkı ve maliyet artışlarına rağmen fiyatı artmadığı gibi pazarlama da yaşanan sıkıntılar nedeniyle vadeli ya da ortalama %12 iskonto ile satılan şeker şirketlerin geleceğini zor duruma sokmaktadır.

Sektörün Geleceği Hakkındaki Görüşlerimiz

Tarımsal girdilerde son dönemdeki fiyat artışları tüm tarım ürünlerini olduğu gibi pancar üretimini de olumsuz etkileyeceği kaçınılmazdır. Pancar alım fiyatı ile şeker satış fiyatları arasında üretici ve sanayici tarafından da kabul göreceğ bir paritenin oluşturulması ve bunun korunması sektörün sürdürülebilirliği açısından son derece önemlidir.

Gerçekleşmesi muhtemel bu senaryoları bugünden dillendirmemizi bir tenkit olarak değil, pancar şekerli sanayinin geleceği açısından PANKOBİRLİK'İN UYARI GÖREVİNİ YERİNE GETİRME görevi olarak değerlendirilmelidir.

Şekerpancarı Alım Fiyatları ve Tüfe Karşılaştırması

PANCAR ALIM FİYATI ARTIŞLARI İLE TÜFE KARŞILAŞTIRMASI

	Pancar Alım Fiyatı(TL/Ton)	Fiyat Artışı %	TÜFE %	Fark %
2003	88,31	0,00	0,00	0,00
2004	98,91	12,00	8,60	3,40
2005	99,00	0,00	8,18	-8,18
2006	92,00	-8,10	9,60	-17,70
2007	96,00	4,30	8,76	-4,46
2008	110,00	15,00	10,44	4,56
2009	116,00	5,40	6,25	-0,85
2010	118,00	1,70	8,57	-6,87
2011	125,00	5,90	6,47	-0,57
2012	135,00	8,00	8,89	-0,89
2013	144,00	6,60	7,49	-0,89
2014	157,50	9,40	8,85	0,55
2015	190,00	20,60	8,81	11,79
2016	210,00	10,50	8,53	1,97
2017	210,00	0,00	11,92	-11,92
2018	235,00	11,90	20,30	-8,40

PANCAR ALIM FİYATLARININ TÜFE KARŞISINDAKİ KAYBI

	Pancar Alım Fiyatı(TL/Ton)	TÜFE %	TÜFE'ye göre olması gereken fiyat (TL/Ton)	Fark (TL/Ton)
2003	88,31	0,00	88,31	0,00
2004	98,91	8,60	95,90	3,01
2005	99,00	8,18	103,74	-4,74
2006	92,00	9,60	113,70	-21,70
2007	96,00	8,76	123,66	27,66
2008	110,00	10,44	136,57	-26,57
2009	116,00	6,25	145,11	29,11
2010	118,00	8,57	157,55	39,55
2011	125,00	6,47	167,74	-42,74
2012	135,00	8,89	182,65	-47,65
2013	144,00	7,49	196,33	-52,33
2014	157,50	8,85	214,00	-56,50
2015	190,00	8,81	232,85	-42,85
2016	210,00	8,53	252,72	-42,72
2017	210,00	11,92	282,84	-72,84
2018	235,00	20,30	340,25	-105,25

Şekerpancarı Alım Fiyatları ve Tüfe Karşılaştırması

2003-2018 yılları arasında pancar alım fiyatları tarımsal girdilerdeki yüksek artış yanında TÜFE karşısında da büyük kayba uğramıştır.

Bu yıllar arasında açıklanan pancar alım taban fiyatları 2014-2016 yılları dışında hemen her yıl TÜFE artış oranının altında kalmıştır.

Bu dönemde pancar alım fiyatlarındaki artış TÜFE artış oranının %35 altında kalmıştır.

Pancar alım fiyatlarındaki artış sadece TÜFE gözönüne alınarak belirlenmiş olsaydı, 2018 pancar alım fiyatının 340 TL olması gerekirdi.

Üretim maliyetlerindeki artış ile birlikte, açıklanan fiyatların TÜFE artış oranının altında kalması pancar tarımına büyük sekte vurmuştur.

Herşeye rağmen pancar tarımı Orta ve Doğu Anadolu çiftçisinin sigortası konumundadır.

Şeker Satış Fiyatları ve Tüfe Karşılaştırması

ŞEKER FİYATLARININ TÜFE KARŞISINDAKİ KAYBI

	Şeker Fiyatı (TL/Kg)	Fiyat Artışı (%)	TÜFE (%)	Fiyat Artışı TÜFE FARK	TÜFE'ye göre olması gerekten fiyat (TL/Kg)	Fark (Kırş/Kg)
2005	1,57	0,00	0,00	0,00	1,57	0,00
2006	1,57	0,00	9,60	-9,60	1,72	-15,00
2007	1,57	0,00	8,76	-8,76	1,87	-30,00
2008	1,65	5,10	10,44	-5,34	2,06	-41,00
2009	1,82	10,30	6,25	-0,85	2,19	-37,00
2010	1,82	0,00	8,57	-8,57	2,38	-56,00
2011	1,97	8,24	6,47	1,77	2,53	-56,00
2012	2,12	7,61	8,89	-1,28	2,76	-64,00
2013	2,28	7,54	7,49	0,05	2,97	-69,00
2014	2,50	9,64	8,85	0,79	3,23	-73,00
2015	2,68	7,20	8,81	-1,61	3,52	-84,00
2016	2,68	0,00	8,53	-8,53	3,82	-114,00
2017	2,79	4,10	11,92	-7,82	4,27	-148,00
2018	3,07	10,03	20,30	-10,27	5,14	-207,00
	95,50%	Şeker Fiyatı Artış Oranı			327% Tüfe Artış Oranı	

Şeker Satış Fiyatları ve Tüfe Karşılaştırması

2005-2018 yılları arasında şeker fiyatları tarımsal girdilerdeki yüksek artış yanında TÜFE karşısında da büyük kayba uğramıştır.

Bu yıllar arasında açıklanan şeker fiyatları 2011-2013 ve 2014 yılları dışında hemen her yıl TÜFE artış oranının altında kalmıştır.

Bu dönemde şeker fiyatlarındaki artış TÜFE artış oranının %132 altında kalmıştır.

Şeker fiyatındaki artış sadece TÜFE göz önüne alınarak belirlenmiş olsaydı, 2019 yılı şeker fabrika satış fiyatının KDV hariç 5,14 TL olması gerekirdi.

Sektörün Geleceği Hakkındaki Görüşlerimiz

2005-2018 yılları arasında;

- Çay satış fiyatları % 246,
- Zeytinyađı % 400,
- Dana eti % 310,
- Tavuk eti % 340,
- Yaş çay fiyatı % 335,
- Süt % 240,
- Pamuk % 160, oranında artmıştır.

Sonuç

ABD ve AB ülkelerinde olduğu gibi pancar üreticileri eliyle fabrikaların işletilmesi ile piyasa da tam bir rekabet ortamı tesis edilmiş olacaktır.

Pancar üreticisi eğer pancarı fabrikaya pahalı satıp pancardan yüksek gelir elde ederse fabrikanın kazancından kaybedecek; fabrika ürünü ucuza alıp üretici şeker üretiminden kazanç sağlarsa bu kez de pancar satışından zarar edecektir. Kısa vadede dengeler yukarıdaki senaryoların birisi için bozulmuş olsa bile uzun vadede pancar üreticisi optimum pancar fiyatının belirlenmesi ve bunun üzerinden pancar satışının gerçekleşmesi konusunda avantaj sağlayacaktır.

Bu nedenle pancar fiyatının her koşulda iyi belirlenmesi hem üretici hem de fabrika açısından bir zorunluluktur. **Kooperatifleşme işte bu nedenle gelişmiş ülkeler şeker sektöründe bir model olarak kabul görmektedir.**

Sonuç

PANKOBİRLİK olarak kuruluş amacımız ve beklentimiz üretici ortaklarımızın menfaatini koruma yanında, ülkemizde şekerpancarı ve şeker üretiminde sürekliliğin sağlanmasına yönelik gayret göstermek, çalışmaktır.

Bütün mücadelemiz bu esasa dayanmaktadır. Bu yaklaşım içerisinde Ülkemiz şeker sektöründe özelleştirme sonrasında oluşan değişime karşı olumsuz bir bakışa sahip olmadığımızı da burada özellikle belirtmek istiyoruz. Özelleşen fabrikaların başarılı olması en büyük temennimizdir. Çünkü bu ülke ve bu sektör hepimizindir. Aynı zamanda bu fabrikalara pancar üreten bütün çiftçilerde bizim ortağımızdır.

Son söz olarak özelleştirme kapsamında fabrikaları satın alan şirketlere ve tüm şirketlere bundan sonraki kampanya dönemlerinin başarılı geçmesini diliyoruz. PANKOBİRLİK olarak ülke şeker sektörünün daha rekabetçi duruma gelmesi için yeni özelleşen fabrikalarımızla da yakın işbirliği içerisinde çalışmanın karşılıklı menfaat açısından gerekli hatta bir bakıma sektörün zorunluluğu olduğunu düşünüyoruz.

Teşekkür Ederim